

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség: Deák Ferenc-u. 2. Telefon 13-33. Kiadóhivatal, Előfizetői iroda és jegyiroda: Dugonics-tér 11. Telefon 800. Remény: Petőfi Sándor-sugárút 1. szám Telefonszám 16-84.

Szeged, 1925 december 18, PÉNTEK

Előfizetési árak: Egy hónapra helyben 40.000 kor., Budapesten és vidéken 45.000 kor. Egyes szám ára hétköznapi 2000 kor., vasár- és ünnepnap 3000 korona. I. évfolyam, 171. szám.

Homok.

Irtá: Juhász Gyula.

Ez alá a szerény, szürke álnév alá rejtőzött, mert ő maga volt a szerénység és igénytelenség, az egyszerűség és tisztesség, de ez alatt a szerény, szürke álnév alatt is hamisan megtalálják az irodalom érői és kedvelői a gyémántot, amely Cserzy Mihály tehetségében lapangott és meleg fényével olyan áldottan és szelíden világított az olvasók szívébe. Mert melegszi jó ember volt Homok, a kisemberek nagylelkű barátja, a kis sorsok megértője és elbeszélője.

Az ismeretlen vidéki iparos rövidesen egy egész ország érdeklődését vonja magára annak idején, pedig akkor még nagy és boldog ország volt ez a ma olyan kicsi és olyan csonka hon. A legjobbak és legizgalgabbak szerelme és elismerése ajnározza és ösztökéli Cserzy Mihályt, aki Homok néven a legjobb magyar tárcatírók sorába lépett, a legolvasottabb fővárosi hírlapok hasábjain. Tóth Béla avatta íróvá a csendesen jelenkező szegedi iparost, aki a tanúi akárcsak édes illatát és a pusztai alkonyatok szelid békéjét lopja be az elfáradt és elkopott képzeletekbe.

Nem volt könnyű dolga Cserzy Mihály muszájának, hiszen olyan nagy nevekkel és értékekkel kellett megküzdenie, mint amilyen a Mikszáth Kálmáné és a Tömörkény Istváné volt, a nagy palócé és a nagy szegedié. Mikszáth már klasszikusa volt a népies elbeszélésnek, fejedelem, aki trónon ül és világgá szólott, Tömörkény István pedig ereje teljesében formálta az örökkévalóság ércébe a célszerű szögény embőreket, akik annyira magyarok és annyira emberek, hogy már szinte oroszoknak látszanak. Mikszáth akkor versenyen felül állott, ő volt a magyar irodalom hatalmas szerezője, Cserzy Mihálynak Tömörkény-nel lehetett csak felvenni a nemes versenyt, amely csak tiszta gyönyörűséget szerzett a magyar olvasónak és igaz értékeket a magyar irodalomnak. Cserzy Mihályban nem volt meg Tömörkény bámulatos plasztikája, ő gyöngédebb kezekkel lágyabb materiából mintázta embereit. Homok elsősorban melegszi és melegsávu lírikusa alakjainak, akiket szinte könnyes meghatottsággal szemlél és mintegy alyai szeretettel becézve hoz elének és a romantika kék buzávirága mindig ott mosolyog, vagy szomorkodik minden írásának barázdáiban.

A szeretet, a jószág, a megértés, a megbékülés édesbús és harsávu hirdetője Homok, nem harsány próféta, inkább hasonlatos egymemely tanyai vándor apostolhoz, aki evangéliumos igékkel, vigasszal és áldással kopogtat be az alacsony gerendás szobák ajtaján. Az egyszerűség trója Cserzy Mihály és éppen ez tette őt népszerűvé abban a korban, amely csupa komplikáció volt, csupa káosz, csupa bizonytalanság. Jól esett halgatni az ő vidéki pástortörőjét, az ő szegedi cimbalomszavát, az ő magyar muzsikáját annyi idegen és zavaros hang közepette. Van az ő írásában valami abból a nyugalomból és harmóniából, amely annyira hiányzik a ma gyermekeiből, korunk irodalmi hőseiből. Áldás, békeség — ez hangzik ki Homok minden sorából és a győőlet mai hangos hirdetésének idejében olyan ritka és olyan kedves ez nekünk.

Ő maga — a meglesztült szelidség és jószág — egy kissé mintha idegentől is állott volna már e kiöklent és felfordult világban, lájt neki a tenger hiába omlott vér és könny, a sok bánás és csonkaság, de hangosan sohase panaszkodott és sohase átkozódott, szép csendesen, lemondással és enézéssel szemlélte tovább az embereket és a dolgokat. Szívesen menekült a multba, az elmerült világ kedves képrázatába. A leáldozott nap vialényében

gyönyörködött, az elmúlt nyarak kalászeit találgatta és az eltűnt őszök firtjeit böngészgette, régen elment emberek árnyait költögette, régi öröme és bánatok lócin uőgött. Kevesen ismerték úgy a boldog béke Szegedjének legendáit és anekdotáit, figúáit és hangulatait, mint Homok, akinek szép és nyájas ősz feje maga volt a behavazott emlékezés ezekben a mi bódós és közönyös napjainkban.

Nemcsak jó író volt, hanem jó ember is, aki a krisztusi vallás nagy tanítását nem csupán emlegette, hanem gyakorolta is. Nem politizált — a magyar irodalomban ritka kivétel —, de azért a szegények és szenvedők pártján volt mindig, a kisemberek pártján. A maga pályájával is példát mutatott arra, hogy az egyszerű iparos milyen érdemeket és dicsőiséget tud szerezni tehetségével és szorgalmával. A sze-

gedi iparosság külön és méltán gyászolja őt, legkiadóbb és legderékabb embereinek egyjét.

Az ugarimádó magyarok, a pusztai népek irójának fényes és tisztasága pedig szerényen és csendesen bekopogtat a magyar mennyország csilagos ablakán és szép szelíden helyet foglal a vidéki lócán Tömörkény István halhatatlan szelleme mellett. Az égi szakálszáritón régi szép időkről emlékezve most már egyre többen néznek le ránk, fiatal öregekre és öreg fiatalokra a szegedi irodalom révbeért utódokai és jelesei, bátoríva és lelkésítve az utódokat. Az új magyar mennyei lakos, Cserzy Mihály, aki Homoknak nevezte magát, pedig gyémánt volt, nyugodtan foglalhat helyet annál az égi lakománál, amelyet Dugonics, Mikszáth, Tömörkény, Gárdonyi, Szinai, Palóds, Balassa és a többiek készítenek a most odaköltözőknek!

Koch visszaadta a megbízást — Hindenburg csak ujév után dönt.

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.) Berlinből jelentik: Hindenburg elnök ma délelőtti kihallgatáson fogadta dr. Koch volt birodalmi belügyminisztert, designált miniszterelnököt, aki beszámolt a párvézérekkel folytatott tárgyalásiról.

Koch kijelentette az elnöknek, hogy miután tárgyalásai nem vezettek kellő eredményre, megbízatást visszaadja.

Az elnök dr. Koch bejelentését tudomásul vette és köszönetet mondott dr. Kochnak a politikai helyzet tisztázása érdekében kifejtett munkásságáért.

Hindenburg most minden valószínűség sze-

rint ismét Luther kancellárt bizza meg a kormányalakítással és amennyiben Luthernek a politikai pártok vezetésével folytatott tárgyalásai eredményre vezetnek, ebben az esetben Németországnak ismét a középpártokból alakult kormánya lesz.

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.) Berlinből jelentik: Hindenburg birodalmi elnök ma úgy határozott, hogy a kormányalakításra vonatkozó tárgyalásokat az ujévi ünnepok utánra halasztja, miután a birodalmi gyűlés ma kezdte a karácsonyi szünetet. Hindenburg, egyébként ma felkérte a Luther-kormányt, hogy vessese továbbra is az ügyeket.

Eckhardt három interpellációt jegyzett be Petrichevich-Horváth Emil ügyében.

Indemnitas után — rokkantjavaslat.

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.) A kormány és a parlament elnöksége azt hitte, hogy a nemzetgyűlés mai ülésén végez az indemnitas vitájával, miután azonban Lendvai István háromnegyed 6 órakor beszédének a holnapi ülésre való elhalasztását kérte, az indemnitas vita holnapra is elhúzódik, kétségtelen azonban, hogy a holnapi ülésen befejezést nyer és akkor a nemzetgyűlés megkezdí a rokkantügyi javaslat tárgyalását.

Amennyiben a nemzetgyűlés a javaslatot szombaton nem tárgyalná le, akkor hétfőn is ülést tart, amely egyuttal az utolsó ülés lesz a karácsonyi szünet előtt, nem lehetetlen azonban az, hogy a nemzetgyűlés még a szombati

ülésen végez a javaslattal és akkor ujévig nem tart többé ülést.

A szombati interpellációs napra egyébként Eckhardt Tiber három interpellációt jegyzett be, valomennajben Petrichevich Horváth Emil báró népjóléti államtitkár személyével foglalkozik és így előrelátható, hogy a parlament ezévi ülészaka zajos és viharos üléssel fog végződni.

Szilágyi Lajos, a liberális ellenzéki demokratikus blokk elnöke a blokk intézőbizottságát péntek este ülésre hívta össze, amelyen a blokk az aktuális politikai kérdéseken kívül tisztázni fogja helyzetét a szocialdemokratákkal szemben.

„A miniszterelnök, mint rendesen, ma is elkerülte az egyenes választ.”

A közeljövőben sor kerül a koncentrikus támadásra a numerus clausus ellen. Kiebselberg magyarázatot kért Sándor Páltól.

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.) A numerus clausus ügye, amely ma egész nap foglalkoztatta a nemzetgyűlést, semmi esetre sem jutott nyugvópontra, dacára annak, hogy a nemzetgyűlés mai ülésén Bethlen István miniszterelnök is szükségesnek látta, hogy ebben a kérdésben felszólaljon. Ez a kormányzat azonban nem nyugtatta meg a kedélyeket és sem a fajvédőket, sem pedig a liberális ellenzéket nem elégtették ki, annak dacára, hogy vannak, akik a miniszterelnök szavai mögött jelentős elvi nyitakozást látnak, amely egyez smind reményt nyújt a jövőre, a miniszterelnök felfogását és magatartását illetőleg. Erre tiléseink szerint — amint azt különben Vázsonyi Vilmos mai beszéde során is kijelen-

tette —, a közeljövőben sor kerül a numerus clausus elleni igen határozott és erőteljes támadásra.

A miniszterelnök mai beszéde után alkalmunk volt beszélgetni Vázsonyi Vilmossal, aki munkatársunknak a következőket mondotta:

— A miniszterelnök ur, mint rendesen, ma is elkerülte az egyenes választ, és azt hitte, hogy abban a kérdésben, vajon a zsidóságot fenyeget-e, vagy népfaj, szintén lehet aranyközéputat járni. Ez pedig nem lehet.

— Nem lehet — ugymond — a miniszterelnök megítéléséről függővé tenni, hogy kit tart magyarnak és kit nem. Kétségtelen, hogy például azt a zsidót, aki a Ripka párt tagja,